

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

9. April. 1891

Lov om det offentlige Fattigvæsen. **(Indenrigsministeriet. Nr. 67.)**

Vi Christian den Niende, osv., G. v.: Rigsdagen har vedtaget og Vi ved Vort Samtykke stadfæstet følgende Lov:

Kapitel I. **Om Forsørgelsespligten.**

§ 1.

Det offentlige er Pligtigt til at komme enhver til Hjælp, for saa vidt og saalænge han ikke er i Stand til at forskaffe sig og sine det nødvendige til Livets Ophold eller til Kur og Pleje i Sygdomstilfælde, dog imod Erstatning af den eller dem, hvem det ifølge nedenstaaende Regler paahviler at forsørge eller understøtte den paagældende.

Den, der modtager saadan Hjælp, er underkastet de Forpligtelser, som Lovene herom paabyde.

§ 2.

Saalænge Ægteskabet ikke er endelig ophævet, er Manden Pligtig til at forsørge sin Hustru, selv om de ikke leve sammen og uden Hensyn til, om der bestaar Formuefællesskab imellem dem.

§ 3.

Forældre og hver især af dem ere forpligtede til at forsørge deres uægte Børn, indtil disse have fyldt det 18de Aar, for Døtrenes Vedkommende dog kun, for saa vidt de ikke forinden ere indtraadte i Ægteskab. Samme Forpligtelse, som Forældrene saaledes have til at forsørge deres ægte Børn, har Moderen mod sine uægte Børn; Faderen er Pligtig til i Overensstemmelse med de hidtil gældende Regler at yde Underholdsbidrag til sine uægte Børn.

§ 4.

Den Pligt til at yde Forsørgelse eller Forsørgelsesbidrag, som den ene Ægtefælle har overfor sine ægte eller uægte Børn af andre Forbindelser eller overfor sine Stedbørn (§ 5), paahviler, saalænge Ægteskabet bestaar, bægge Ægtefæller som en af dette flydende Forpligtelse.

§ 5.

Udover den i foregaaende Paragraf omhandlede Forsørgelsespligt paahviler det:

a) den Mand, som gifter sig med en Enke eller en fraskilt Hustru eller en hidtil ugift Kvinde, der har Børn, at forsørge hendes i Ægteskabet indbragte Børn i samme Omfang som hans egne, uagtet Ægteskabet med Børnenes Moder ophører,

b) den Kvinde, som gifter sig med en Enkemand eller en fraskilt Mand, at forsørge hans i Ægteskabet indbragte ægte Børn i samme Omfang som hendes egne, selv efter at Ægteskabet med Børnenes Fader er opløst ved den sidstes Død, men derimod ikke, naar Ægteskabet af andre Grunde ophører.

§ 6.

Den ved Ægteskabet stiftede Forpligtelse til at forsørge den anden Ægtefælles Børn af andre Forbindelser ophæver ikke den Forsørgelsespligt, som maatte paahvile Børnenes ikke i dette Ægteskab indtraadte Fader og Moder. Som en Følge heraf vedbliver uagtet Ægteskabet den Forpligtelse til at udrede Bidrag til Børns Underholdning og Opdragelse, som ifølge Forlig eller Øvrighedsbestemmelse maatte paahvile den ikke i Ægteskabet indtraadte Fader eller Moder, ligesom den fulde Forsørgelsespligt træder i Virksomhed for denne, naar hin paa Ægteskab grundede Forpligtelse ophører, eller den eller de, hvem den paahviler, ere ude af Stand til at fyldestgøre den.

§ 7.

Adoptivforældre ere paa samme Maade som virkelige Forældre Pligtige at forsørge deres Adoptivbørn, og saalænge nogen af dem er i Stand til at opfylde Forsørgelsespligten, kan denne ikke gøres gældende mod de virkelige Forældre.

§ 8.

Overfor det offentlige ere Ægtefæller, hvis Ægteskab er ophævet ved Dom eller Skilsmissebevilling, bægge forpligtede til i Trangstilfælde at forsørge samtlige de Børn, med Hensyn til hvilke de bægge have Forsørgelsespligt efter Ægteskabets Ophævelse, uden Hensyn til, hvorledes Forholdet med Hensyn til Børnenes Fordeling iøvrigt maatte være ordnet imellem dem. Bliver nogen af Ægtefællerne ude af Stand til at fyldestgøre sin Forsørgelsespligt, eller kan Forpligtelsen af anden Grund ikke gøres gældende mod ham eller hende, gaar den helt over paa den anden Ægtefælle.

§ 9.

I det Tilfælde, at den forsørgelsespligtige uden selv at være trængende til Understøttelse ikke tilbørlig opfylder sin Forpligtelse, bestemmer Øvrigheden (Amtmanden og i Kjøbenhavn Overpræsidenten) under Hensyn til den forpligtedes Kaar og andre Omstændigheder, der herved egne sig til at tages i Betragtning, hvad der skal ydes til de paagældendes Forsørgelse. Anker over Overøvrighedens Ansættelse afgøres af Justitsministeren.

Inddrivelse og Afsoning af Underholdsbidragene sker efter de for Inddrivelse og Afsoning af Faderens Underholdsbidrag til uægte Børn gældende Regler.

§ 10.

Den Hjælp, der af det offentlige ydes til en trængende, for hvis Vedkommende en anden ifølge de foregaaende Paragraffer er pligtig til at yde Forsørgelse eller Forsørgelsesbidrag, betragtes som oppebaaren af denne selv og medfører for ham de med Modtagelse af Fattighjælp forbundne Virkninger, for saa vidt han ikke er i Stand til at opfylde de ham paahvilende Forpligtelser overfor det offentlige eller modvillig har unddraget sig sin Forsørgelsespligt.

Ingen Overenskomst, hvorved den af de foregaaende Paragraffer flydende Forsørgelsespligt helt eller delvis er overført paa en anden, eller hvorved en Forsørger helt eller delvis har fraskrevet sig Forsørgelsesretten, kan lige overfor det offentlige frigøre den efter Loven forpligtede.

§ 11.

Den Omstændighed, at en Persons Forsørgelse overensstemmende med de i de foregaaende Paragraffer indeholdte Regler enten ganske eller til dels paahviler en anden Person, fritager ikke det vedkommende Fattigvæsen fra at udrede den fornødne Hjælp.

§ 12.

Saa længe en Hustru, der har særegne Midler eller Indtægter, ikke er endelig skilt fra sin Mand, kan det, naar Manden falder Fattigvæsenet til Byrde, paalægges hende at yde Bidrag til hans Underhold.

Bestemmelse om, hvorvidt det skal paalægges hende at yde et saadant Bidrag, hvor meget hun skal yde, og hvorledes Bidraget skal erlægges, træffes af Øvrigheden for det Sted, hvor hun har sit Ophold (Amtmændene og i Kjøbenhavn Overpræsidenten).

§ 13.

Bidraget, som Hustruen i Henhold til foranstaaende Paragraf skal udrede, kan efter vedkommende Fattigvæsens Begæring inddrives ved Udpantning i Overensstemmelse med Reglerne i Loven af 29. Marts 1873, men kan derimod ikke fordres afsonet.

§ 14.

Paadrager et Tyende sig en Sygdom ved eget utilbørligt Forhold, ere Omkostningerne ved dets Helbredelse Husbonden uvedkommende. Paaføres der Tyendet en Legemsskade eller en anden Sygdom som Følge af utilbørligt Forhold fra Husbondens Side, saasom naar han paalægges det overanstrengende eller noget med særegen Fare forbundet usædvanligt Arbejde, har han helt at bekoste dets Helbredelse.

Dersom et Tyende bliver sygt i Tjenestetiden, uden at Sygdommen kan tilskrives utilbørligt Forhold fra Husbondens eller Tyendets egen Side, paahviler det Husbonden, indtil Tyendeforholdet efter Opsigelse eller af anden lovlig

Grund ophører - dog ikke for et længere Tidsrum end til den første almindelige Fardag, der indtræffer over 3 Maaneder efter, at Lægebehandlingen har taget sin Begyndelse, og i intet Tilfælde udover et Tidsrum af 6 Maaneder - at udrede den tilsagte Løn, samt endvidere Kost og Logis, for saa vidt og saa længe Tyendet forbliver i Husbondens Hus, og i andet Fald Kostpenge, dog ikke for et længere Tidsrum end 8 Uger. Kostpengene, der bortfalde for den Tid, Tyendet maatte være indlagt paa et Sygehus eller en lignende Anstalt uden Betaling for almindelig Kur og Pleje, bestemmes efter de i § 13 i Tyendeloven af 10. Maj 1854 indeholdte Regler.

De Husbonden saaledes paahvilende Forpligtelser kunne ikke i Forhold til Fattigvæsenet, saafremt Tyendet falder samme til Byrde, begrænses eller bortfalde ved Overenskomst mellem Husbond og Tyende. I Forholdet mellem Fattigvæsenet og Husbonden fastsættes Størrelsen af Kostpengene i Mangel af mindelig Overenskomst af Stedets Overøvrighed efter de ovennævnte Regler.

Saafremt Husbonden vil gøre Krav paa af Fattigvæsenet at erholde Erstatning for, hvad Udgifterne til et sygt Tjenestetyendes Kur og Pleje maatte andrage ud over, hvad der paahviler ham selv at udrede, har han straks, efter at den syge er bleven tagen under Lægebehandling, at gøre Anmeldelse om Sygdommen for vedkommende Fattigbestyrelse. I modsat Fald indtræder Fattigvæsenets Erstatningspligt først fra den Dag. Anmeldelsen sker.

§ 15.

Med Hensyn til Læremesterens Forpligtelse til at yde Sygehjælp m. v. til Lærlingen har det sit Forblivende ved Bestemmelserne i Lov om Lærlingeforholdet af 30te Marts 1889 § 11.

Det skal ligeledes have sit Forblivende ved de gældende Regler om den Forpligtelse til at yde Sygehjælp. der endnu maatte Paahvile Laug eller andre Foreninger af næringsdrivende overfor Svende og deslige Personer, saa vel som ogsaa ved de i Lov om Diciplin i Handelsskibe og om Søfolks Forseelser, Forbrydelser samt Forhyring m. v. af 23. Februar 1866 §§ 32 - 35 givne Bestemmelser om Rederens Forpligtelse til at yde Sygehjælp m. v. til Skibsmandskabet, hvilken Forpligtelse ikke i Forhold til Fattigvæsenet kan bortfalde ved Overenskomst mellem de paagældende.

Kapitel II. Om Forsørgelsesstedet.

§ 16.

Den til Fattighjælp trængende har Forsørgelsesret i den Kommune, i hvilken det oplyses, at han efter opnaaet Attenaarsalder senest har haft 5 Aars uafbrudt fast Ophold uden i den Tid at have nydt Fattighjælp; har han samtidig haft Hjemsted i flere Kommuner, betragtes han, som om han kun havde haft fast Ophold paa Hovedhjemstedet. Ved Beregningen af den Tid, i hvilken Tjenestetyende ved fortsat Ophold erhverver Forsørgelsesret i en Kommune, skal, naar Tyendeforholdet er stiftet fra en Skiftetid til en anden, og Tyendet overgaar fra en Tjeneste til en anden, den Omstændighed, at Tjenesten forlades

højest 8 Dage forinden den bestemte Skiftedag eller tiltrædes højest 8 Dage efter samme, ikke komme i Betragtning, hvorimod Opholdet regnes fra den ene Skiftetid til den anden.

Erhvervelse af Forsørgelsesret i en Kommune skal dog ikke kunne begrundes ved et Ophold, som skyldes Indkaldelse til Militærtjeneste, Indlæggelse paa en Sindssygeanstalt, Abnormanstalt eller lignende Anstalt, eller ved Indsættelse i en Straffeanstalt, Arrest eller deslige. Saadant Ophold afbryder paa den anden Side ikke Erhvervelse af Forsørgelsesret i den Kommune, hvori vedkommende umiddelbart forinden havde fast Ophold, hvorimod Erhvervelsen i det paagældende Tidsrum betragtes som hvilende, for saa vidt han ikke samtidig har haft et deraf uafhængigt Hjemsted i en Kommune; er dette Tilfældet, betragtes denne Kommune som hans Hovedhjemsted.

§ 17.

Kan der ikke paavises nogen Kommune, som er forpligtet til ifølge Reglerne i den foregaaende Paragraf at forsørge en trængende, bliver denne at forsørge af den Kommune, der efter denne Lovs Bestemmelser er at anse som hans Fødekommune.

§ 18.

Ægte Børn blive at anse som fødte i den Kommune, hvor Forældrene paa den Tid, da Barnet fødtes, havde et til Erhvervelse af Forsørgelsesret egnet Ophold, jfr. § 16, eller, saafremt de intet saadant Ophold havde, eller dette ikke kan udfindes, i den Kommune, hvor de til samme Tid vare forsørgelsesberettigede.

§ 19.

Som uægte Børns Fødekommune anses den Kommune, hvor Moderen Timaanedersdagen før sin Nedkomst havde et til Erhvervelse af Forsørgelsesret egnet Ophold, jfr. § 16, eller, saafremt hun intet saadant Ophold havde, eller dette ikke kan udfindes, i den Kommune, hvor hun ved sin Nedkomst var forsørgelsesberettiget.

Ved Maaneder forstaas Kalendermaaneder.

§ 20.

Dersom Forældrene paa Barnets Fødselstid eller Moderen til et uægte Barn Timaanedersdagen før Fødselen nyde Fattigunderstøttelse uden for deres Forsørgelseskommune, betragtes Barnet som født i Forsørgelseskommunen.

§ 21.

Vedkommende Præst har i den første Uge i hver Maaned om alle de til ham i den forløbne Maaned anmeldte Fødseler at gøre Indberetning til Fattigbestyrelsen. Denne har da, saafremt den Kommune, hvor Barnet er født, efter de i §§ 18 til 20 givne Bestemmelser ikke skal betragtes som Fødekommune, efter anstillet nærmere Undersøgelse uden Ophold at meddele Fattigbestyrelsen i den Kommune, hvor Barnet skal betragtes som født, Underretning om Fødselen, og efter at sidstnævnte Bestyrelse har erkendt Barnets Fødehjemstedsret, eller denne i fornødent Fald er fastsat ved højere Øvrigheds Kendelse, skal der om Sagens Udfald gøres Bemærkning i begge

Kommuners Kirkebøger. Kan en saadan Kommune ikke paavises, skal der ogsaa herom gøres fornøden Bemærkning i den virkelige Fødekommunes Kirkebøger, efter at der uden for Kjøbenhavn er erhvervet Overøvrighedens Resolution paa, at Barnet ikke har Fødehemstedsret i bemeldte Kommune.

Er der ingen Bemærkning sket i Kirkebøgerne, skal Barnet anses at have Fødehemstedsret i den Kommune, hvor det er født, indtil andet bevises.

Udviser vedkommende Præst Forsømmelse eller Skødesløshed med Hensyn til Iagttagelsen af de ham ifølge nærværende Paragraf paahvilende Pligter, bliver han af Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet at anse med en Bøde af indtil 400 Kr., der i Kjøbenhavn tilfalder Fattigvæsenet og udenfor Kjøbenhavn "de fattiges Kasse".

De i nærværende Paragraf indeholdte Bestemmelser komme ikke til Anvendelse, for saa vidt angaar Fødseler paa den kgl. Fødselsstiftelse af hemmeligfødende.

§ 22.

Giftede Koner blive altid, om de endog opholde sig paa et andet Sted, at forsørge af den Kommune, i hvilken Manden er forsørgelsesberettiget, selv om Separation fra Bord og Seng er bevilget de paagældende. En Enke eller fraskilt Kone beholder det Forsørgelsessted, hun havde ved Mandens Død, eller da Ægteskabet opløstes ved Skilsmisse, indtil hun selv derefter vinder Forsørgelsesret andet Steds.

Ægte Børn under 18 Aar ere forsørgelsesberettigede paa det Sted, hvor deres Forældre eller den længstlevende af disse har eller ved Døden havde Forsørgelsesret.

Stedbørn ere indtil det fyldte 18de Aar forsørgelsesberettigede paa det Sted, hvor Stedfaderen eller Stedmoderen, som er forpligtet til at forsørge dem, har eller ved Døden havde Forsørgelsesret.

Uægte Børn og Børn, der forblive hos fraskilt Kone, ere indtil det fyldte 18de Aar forsørgelsesberettigede paa det Sted, hvor Moderen har eller ved Døden havde Forsørgelsesret.

Adoptivbørn under 18 Aar ere forsørgelsesberettigede paa det Sted, hvor Adoptanten har eller ved Døden havde Forsørgelsesret.

Naar en Kvinde, der har Børn, hvis Forsørgelse paahviler hende, gifter sig med en anden end Børnenes Fader, beholde disse, uanset Ægteskabet, indtil deres fyldte 18 Aar, Moderens tidligere Forsørgelsehjem, saafremt hun i det sidste Aar før Ægteskabet har modtaget Fattighjælp.

§ 23.

Udlændinge vinde Forsørgelsesret her i Landet, naar de erholde Indfødsret, i hvilket Tilfælde de betragtes som forsørgelsesberettigede i den Kommune, hvor de paa det Tidspunkt, da de opnaede Indfødsret, efter de almindelige for indfødte gældende Regler vilde have været forsørgelsesberettigede; til Erhvervelse af nyt Forsørgelsehjem medregnes det forud for det ovennævnte Tidspunkt liggende Ophold. De Personer, som ifølge Art. XIX i Fredstraktaten af 30te Oktober 1864 havde bevaret deres Indfødsret, erhverve Forsørgelsesret her i Landet ifølge Reglerne i denne Lovs §§ 16 og 22, samt de Bestemmelser, som for disse Personers Vedkommende ved Traktat vedtages. De i Lovene Marts

1872 § 4 og 24. Juli 1880 § 2 omhandlede Udgifter blive kun at afholde af Statskassen, saafremt den paagældende ikke paa den Tid, da der bliver Spørgsmaal om at yde Fattighjælp, har erhvervet Forsørgelsesret i en Kommune her i Landet i Overensstemmelse med foranstaaende Bestemmelser. Udenlandske Kvinder, der indgaa Ægteskab med danske indfødte, vinde herved Forsørgelsesret efter de samme Regler som indfødte Hustruer. Udenfor disse Tilfælde kunne Udlændinge ikke erhverve Forsørgelsesret her i Landet.

Foranstaaende Regel skal ikke være til Hinder for, at der ved traktatmæssige Bestemmelser under Forudsætning af Gensidighed indrømmes et fremmed Lands Undersaatter Adgang til at vinde Forsørgelsesret her i Landet lige med indfødte.

§ 24.

Indfødte, der ere blevne Statsborgere i et fremmed Land, tabe, for saa vidt og saa længe de ifølge Lovgivningen ikke kunne udøve de til Indfødsret knyttede Rettigheder, ogsaa deres Forsørgelsesret her i Riget.

Naar de paany indtræde i disse Rettigheder, blive de at anse forsørgelsesberettigede i den Kommune, hvor de forinden deres Erhvervelse af Statsborgerret i det fremmede Land enest havde Forsørgelseshjem, indtil de efter de almindelige Regler have erhvervet et nyt Forsørgelseshjem.

§ 25.

Alle Spørgsmaal om Trængendes Forsørgelsessted afgøres fra den 1ste Januar 1892 at regne efter denne Lovs Regler.

Dog beholde de Personer, som i Aaret 1891 have modtaget vedvarende Fattighjælp af saadan Art, at den efter den nugældende Lovgivning kunde forlanges refunderet, og som paa det Tidspunkt vare i Besiddelse af Forsørgelsesret i en Kommune her i Riget (herunder ikke Forsørgelsesret i Medfør af Plakat af 28. December 1827 § 1), det Forsørgelsessted, som de den Gang havde, indtil de efter Reglerne i nærværende Lov have erhvervet sig andet Forsørgelsessted, eller, hvis de ere under 18 Aar, saalænge deres Forsørgelse som Børn vedvarer.

§ 26.

Det har sit Forblivende ved de gældende Bestemmelser om Statskassens Forpligtelser til med Hensyn til Christiansø og Kyholm at træde i den forsørgelsespligtige Kommunes Sted.

§ 27.

Er der ingen Kommune, der i Medfør af de i dette Kapitel indeholdte Regler kan anses for den Trængendes Forsørgelsessted, skal han forsørges af den Kommune, hvor han befindes trængende til offentlig Understøttelse, eller, for saa vidt der for hans Vedkommende paahviler nogen anden fuld Forsørgelsespligt, da af den Kommune, hvor Forsørgeren har Ophold. For saa vidt den paagældende Kommune er en Land- eller Købstadkommune, godtgøres Omkostningerne ved Forsørgelsen efter at være godkendte af Amtmanden ved en af denne efter Udløbet af hvert Kalenderaar foretagen Fordeling paa Amtsraadskredsen og de i Forbindelse med samme staaende Købstæder efter Folketal. Paa Bornholm blive Forsørgelsesomkostningerne, efter paa lignende

Maade at være godkendte, at godtgøre af den for Øens Købstæder og Landdistrikter fælles Repartitionsfond.

For saa vidt der fra Udlandet stilles Forlangende om Modtagelse til Forsørgelse her i Riget af en trængende, der intet Forsørgelsessted har i nogen dansk Kommune, og dette Forlangende af Indenrigsministeren skønnes at maatte imødekommes, kan denne Minister henvise paagældende til Forsørgelse i en hvilken som helst Kommune, imod at de herved foranledigede Udgifter erstattes samme af Statskassen.

Kapitel III. Om Forsørgelsesmaaden.

§ 28.

De fattige forsørges enten ved Understøttelse i Hjemmet eller Anbringelse i Pleje hos private eller ved Optagelse i Forsørgelsesanstalter.

Det skal herefter være forbudt at forsørge fattige ved at lade dem gaa paa Omgang i Kommunen saavel som at sætte fattiges Modtagelse til Pleje og Forsørgelse til offentlig Licitation selv mellem Kommunens Beboere.

§ 29.

Fattigbestyrelsen har at drage Omsorg for, at de trængende ikke savne det nødvendige til Livets Ophold eller tilbørlig Kur og Pleje i Sygdomstilfælde, men i øvrigt bestemmer den, hvorledes Forsørgelsen af hver enkelt fattig skal finde Sted. Fattigbestyrelsen kan til Hjælp ved Tilsynet udnævne nogle dertil skikkede og villige Mænd og Kvinder. Der udnævnes saa mange, som Fattigbestyrelsen efter Kommunens Størrelse og de fattiges Antal anser for nødvendigt.

Deres Opgave, der nærmere kan bestemmes ved en af Fattigbestyrelsen udfærdiget Instruks, skal være jævnlig at tilse de fattige, særlig de gamle eller svagelige, og for saa vidt angaar dem, der understøttes i Hjemmet, at føre Tilsyn med, hvorledes de anvende den ydede Understøttelse og forsørge og opdrage deres Børn, samt hvorledes deres Forhold i det hele ere. Om forefundne Mangler have de at gøre Indberetning til Fattigbestyrelsen, ledsaget af Forslag til disses Afhjælpning, ligesom de, naar der fremkommer Begæring om Fattighjælp, eller de paa anden Maade blive vidende om, at nogen indenfor det dem anviste Distrikt trænger til Hjælp, have at bistaa Fattigbestyrelsen ved Forholdenes Undersøgelse og ved Bestemmelsen af, hvad og hvor meget der bør ydes.

Den, der efter sit Forhold ikke egner sig til Understøttelse i Hjemmet, kan af Fattigvæsenet henvises til at modtage Hjælpen i en Forsørgelsesanstalt (Fattighus, Fattiggaard eller Arbejdsanstalt). Ægtefolk, som indsættes til Forsørgelse paa saadanne Anstalter, maa, forudsat at de føre et hæderligt Liv, i Reglen ikke skilles ad og da kun for kortere Tid, med mindre det ønskes af nogen af Parterne.

Fattigbestyrelsen kan med Lægens Samtykke indlægge enhver, som i Sygdomstilfælde trænger til Hjælp, paa et Sygehus eller i en Forsørgelsesanstalts Sygestue eller Plejeafdeling.

§ 30.

Børn, der ikke forsørges i Forbindelse med deres Forældre, skulle anbringes i Pleje hos paalidelige Plejeforældre, hvis saadanne kunne findes, eller i Pleje- og Forsørgelsesanstalter under tilbørlig Opsigt i Henhold til Lov om Tilsyn med Plejebørn af 20de April 1888. Efter deres Udskrivning af Skolen sættes de under almindelige Forhold i fast Tjeneste eller Lære, men forblive staaende under Fattigbestyrelsens Tilsyn og Myndighed til deres 18de Aar.

I Førsørgelsesanstalter, hvor værdige gamle eller svagelige Personer anbringes, som ikke eller kun i ringe Grad ere arbejdsføre, eller hvor Børn opfostres, maa kun i Nødstilfælde hensættes Personer, som ved Uforligelighed, Dovenskab, Drikfældighed eller anden Uorden give Forstyrrelse og slet Eksempel, og disse maa da holdes fuldstændig afspærrede fra hine.

§ 31.

Fattigbestyrelserne uden for Kjøbenhavn ere med Hensyn til Maaden, hvorpaa de fattiges Forsørgelse sker, underkastede Tilsyn af Overøvrigheden; for Landets Vedkommende kan dertil benyttes Bistand af Amtsraadets valgte Medlemmer.

Naar nye Førsørgelsesanstalter agtes anlagte eller bestaaende Anstalter forandrede eller udvidede, indsendes behørig Overslag og Beskrivelser samt øvrige fornødne Oplysninger til Godkendelse for Bykommunernes og Handelspladsernes Vedkommende af Indenrigsministeriet og for Landkommunernes Vedkommende af Amtsraadet. Efter at Byggearbejdet er fuldført, maa Anstalterne ikke tages i Brug, forinden de af de nævnte Myndigheder ere godkendte som svarende til deres Bestemmelse.

For samtlige Førsørgelsesanstalter skal der forefindes Reglementer, hvori indeholdes de fornødne Bestemmelser om deres Belæggelse og Benyttelse, om deres Bestyrelse og Bestyrelsens Myndighed overfor Lemmerne, om disses Rettigheder, Forpligtelser og Forplejning, om disciplinære Straffe m. m.

Reglementerne approberes for Bykommunernes og Handelspladsernes Vedkommende af Indenrigsministeren, for Landets Vedkommende af Amtsraadet efter en af Indenrigsministeren nærmere udarbejdet Vejledning, og et efter disse Myndigheders Skøn passende Uddrag af samme ophænges i Anstaltens Lokaler paa en saadan Maade, at Lemmerne kunne gøre sig bekendte med dette.

§ 32.

Med Hensyn til Personer, som have gjort sig skyldige i Løsgængereri eller Betleri, har det sit Forblivende ved Lov af 3dje Marts 1860. Bortgang uden Tilladelse fra Arbejds- eller Forsørgelsesanstalt bliver dog, for saa vidt den Paagældende ikke har gjort sig skyldig i Løsgængereri ved at strejfe arbejdsløs omkring uden at kunne oplyse, at han er i Besiddelse af Midler til sit Underhold, eller at han i det mindste søger lovligt Erhverv (jfr L. 3dje Marts 1860 § 1), at straffe som Ordensforseelse i Medfør af Bestemmelserne i § 41, hvad enten der ved hans Anbringelse paa Anstalten er givet ham Tilhold til Politiprotokollen om ikke at forlade samme, eller saadant ikke er sket.

§ 33.

Senest inden 5 Aar efter denne Lovs Ikrafttræden skal der til Brug for hver Amtsraadsreds og de i Forbindelse med samme staaende Købstæder findes mindst een bekvemt beliggende Tvangsarbejdsanstalt af passende Størrelse, i hvilken de Personer kunne hensættes, der dømmes i Overensstemmelse med Lov af 3dje Marts 1860 om Straffen for Løsgængereri eller Betleri, Lov af 10de April 1874 om Foranstaltninger til at modarbejde den veneriske Smittes Udbredelse, Lov af 15de Maj 1875 om Tilsyn med fremmede og rejsende eller efter § 41 straffes med Tvangsarbejde. For saa vidt der ikke forefindes en saadan Anstalt, der kan benyttes i det angivne Omfang, afholdes Omkostningerne ved dens Tilvejebringelse og Drift af vedkommende Amtskommune eller efter Omstændighederne af flere Amtskommuner i Forening, saaledes at de i Forbindelse med samme staaende Købstæder, der ikke selv have eller ere lodtagne i en saadan Anstalt, efter Justitsministerens nærmere Bestemmelse og mod et af ham efter Forhandling med de paagældende kommunale Autoriteter fastsat Vederlag ogsaa kunne benytte Anstalten.

Om en Anstalt kan benyttes som Tvangsarbejdsanstalt, afgjøres af Justitsministeren, under hvem ligeledes Godkendelse af Planer og Reglementer for en saadan Anstalt henhører.

Udgifterne ved Tvangsarbejdsstraffens Fuldbordelse udredes som Delinkventomkostninger, undtagen naar Straffen er paalagt i Henhold til § 41, i hvilket Tilfælde Udgifterne bæres af vedkommende Kommune.

Kapitel IV.

Om Fattigvæsenets Myndighed og om Fattigunderstøttelsens Virkning paa den trængendes retlige Stilling m. m.

§ 34.

Den Understøttelse, som en Person efter sit fyldte 18de Aar har oppebaaret af Fattigvæsenet, kan dette fordre erstattet saa vel af ham selv i hans levende Live som i hans Dødsbo. Dog skal den Fattigvæsenet her tillagte Erstatningsfordring ikkun kunne gøres gældende i paagældendes levende Live, saafremt det af Fattigbestyrelsen paa hans Opholdssted skønnes, at han har Evne til at udrede Erstatningen uden selv at komme til at mangle det fornødne til eget Underhold eller Opfyldelse af den ham Paahvilende Forsørgelsespligt. Ligeledes skal Retten til at fordre Erstatning i den understøttedes Dødsbo, for saa vidt han efterlader sig Enke eller Børn, overfor hvilke der paahviler ham fuld Forsørgelsespligt, være betinget af, at der efter vedkommende Skifterets Skøn ikke derved berøves Enken eller Børnene det fornødne til deres Underhold. Fattigvæsenets og Skifterettens Skøn i ovennævnte Henseende kan udenfor Kjøbenhavn indankes til Overøvrighedens Afgørelse.

Den Understøttelse, der af Fattigvæsenet er ydet et forældrelost Barn, som dør, forinden det har fyldt sit 18de Aar, skal Fattigvæsenet være berettiget til at søge erstattet i den Paagældendes Dødsbo.

§ 35.

Naar en Person, der tidligere har modtaget Fattighjælp, ikke i de sidst forløbne 5 Regnskabsaar har modtaget saadan Hjælp til sig selv eller til dem,

hvis Forsørgelse helt eller delvis paahviler ham, skal Kommunalbestyrelsen paa hans derom fremsatte Begæring være Pligtig til at eftergive ham den Understøttelse, han i sin Tid har modtaget, saafremt han ikke ved Dom er funden skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, for hvilken han ikke har erholdt Æresoprejsning, eller er under Tiltale for en saadan Handling, og det derhos ikke af Fattigbestyrelsen paa hans Opholdssted skønnes, at han har Evne til at tilbagebetale Understøttelsen uden selv at komme til at mangle det fornødne til eget Underhold eller Opfyldelse af den ham paahvilende Forsørgelsespligt.

Eftergivelse kan finde Sted, naar den Paagældende ikke har modtaget Fattighjælp i Løbet af det sidste Aar.

§ 36.

Fattigvæsenets Erstatningskrav staaer tilbage for enhver den Paagældende trængende paahvilende Gæld, for saa vidt denne hidrører fra Forpligtelser, der ere paadragne før Understøttelsens Ydelse.

§ 37.

For Fremtiden bortfalder Fattigvæsenets Ret til at beholde alt, hvad Personer, som indtil deres Død have været indlagte paa Hospitaler, der staa under Fattigvæsenets Bestyrelse, maatte efterlade sig, uden Hensyn til, om Værdien heraf overstiger Størrelsen af den vedkommende trængende i det hele ydede Understøttelse eller den paa ham anvendte Bekostning. Ligeledes bortfalder den Fattigvæsenet efter den hidtil gældende Lovgivning tilkommende Ret med Hensyn til Arv, som maatte tilfalde deslige Personer, efter at de ere indlagte i Hospitalet.

§ 38.

Fattigvæsenet er berettiget til, naar vedvarende Fattigunderstøttelse er ydet, at registrere den understøttedes Ejendele samt lade den foretagne Registreringsforretning, som kan affattes paa ustempledet Papir, tinglæse med den Virkning, at de senere af Ejeren uden Fattigvæsenets Samtykke foretagne Dispositioner over det registrerede ere ugyldige i Forhold til Fattigvæsenet. For saa vidt det er en fast Ejendom, der registreres, sker Tinglysningen i Overensstemmelse med de for villiesbestemt Underpant i faste Ejendomme i saa Henseende gældende Regler. I andet Tilfælde bliver Tinglysningen at foretage ved Ejerens personlige Værneting, og den ovennævnte Virkning af samme Indtræder eller vedligeholdes i saa Fald kun, for saa vidt Tinglysningen foregaar til 1ste eller 2det Ting efter Forretningens Foretagelse og i Tilfælde af Flytning gentages ved den trængendes nye Værneting til 1ste eller 2det Ting efter Flytningen. For Tinglysningen erlægges intet Gebyr.

§ 39.

Enhver, der nyder Fattigunderstøttelse, staaer, saa længe Hjælpen varer, under Fattigvæsenets Tilsyn.

Den trængende, som anbringes i en Fattiggaard eller Arbejdsanstalt, er forpligtet til at udføre ethvert til hans Evner og Kræfter svarende Arbejde udenfor Anstalten, som paalægges af Anstaltens Bestyrelse, uden Vederlag; dog kan han ikke udlejes til Arbejde for private mod sin Vilje. Ingen trængende kan

vægre sig ved at lade sig forsørge udenfor den forsørgelsespligtige Kommunes Grænser ved dennes Foranstaltning.

Vægrer den trængende sig ved at lade sig anbringe i en Forsørgelsesanstalt, kan Fattigbestyrelsen forlange Politiets Bistand til hans Anbringelse der. Ingen trængende maa uden Fattigbestyrelsens Samtykke forlade den Forsørgelsesanstalt, hvor han er anbragt.

§ 40.

Ethvert Steds Fattigvæsen har at føre nøje Tilsyn med, hvorledes Forældre, der nyde vedvarende Fattigunderstøttelse udenfor Forsørgelsesanstalter, opdrage deres Børn, og naar de, uagtet given Paamindelse, ikke forsvarligen forsørge eller behandle Børnene, eller naar de vedblivende lade dem forsømme Skolen eller holde Børnene til Betleri eller ikke afholde dem derfra, bør Børnene efter dertil fra Overøvrigheden erhvervet Bemyndigelse tages fra Forældrene og anbringes andet Steds paa forsvarlig Maade.

§ 41.

For Forseelser, som stride mod Orden og Sædelighed, saasom Overhørighed og Trodsighed mod foresatte, Drukkenskab, Uforligelighed, Modvillighed til Arbejde og Bortgang fra anvist Arbejde eller Opholdssted uden dertil erhvervet Tilladelse, Bortgang uden Tilladelse fra den Arbejds- eller Forsørgelses-Anstalt, hvor vedkommende er anbragt, for skødesløs Omgang med eller Forvanskning af Fattigvæsenets Ejendele samt for anden offentlig eller huslig Udyd eller Uorden kan Fattigbestyrelsen paa det Sted, hvor de Personer, som nyde offentlig Fattighjælp og have forset sig, have Ophold, med Samtykke i hvert enkelt Tilfælde af Politimesteren, i Kjøbenhavn af Politidirektøren, ikende dem Straf af hensættelse i Fængsel eller til Tvangsarbejde, dog ikke udover et Tidsrum af 6 Maaneder.

For Tvangsarbejdsanstalternes Vedkommende kan Justitsministeren indvillige i, at der i Reglementerne for disse optages Bestemmelser om, at Anstaltens Bestyrelse, efter dertil af Stedets Politimester i hvert enkelt Tilfælde meddelt Samtykke, for grovere Uordener kan ikende Lemmerne Cellestraf, dog ikke for længere Tid end højst 2 Maaneder, at denne Straf efter Omstændighederne kan skærpes ved Forbrydelse af Overarbejdspenge eller Nægtelse af at anvende disse eller ved Udelukkelse fra Arbejde, dette sidste dog kun for en Tid af højst 14 Dage, samt at Anlæggelse af Spændetrøje kan bringes til Anvendelse under de i Arrestreglementet af 7de Maj 1846 Ltr. B., § 12 angivne Betingelse paa Lemmer, hvem Cellestraf er ikendt.

§ 42.

Naar en Mandsperson i Løbet af de sidste 5 Aar her i Landet har nydt Fattigunderstøttelse, som ikke er tilbagebetalt, er han ikke berettiget til at indgaa Ægteskab, medmindre Fattigbestyrelsen for hans Forsørgelseskommune dertil meddeler Samtykke.

En udenlandsk Mandsperson, som ikke har vundet Forsørgelsesret i en dansk Kommune, kan ikke indgaa Ægteskab her i Landet, forinden han fra sit Hjemland har tilvejebragt Bevis for, at han med Familie og i Tilfælde af hans Død hans Enke og umyndige Børn i Trangstilfælde ville blive modtagne i dette. Dog kan

Indenrigsministeren bevilge Undtagelse herfra, naar særdeles Omstændigheder tale derfor, og navnlig bør saadant Bevis ikke fordres, naar i den paagældendes Hjemland danske Undersaatter kunne indgaa Ægteskab uden at tilvejebringe det.

Udviser en gejstlig eller verdslig Embedsmand Forsømmelse eller Skødesløshed med Hensyn til Iagttagelsen af foranførte Regler, anses han af vedkommende Minister med en Bøde af indtil 400 Kr., der i Kjøbenhavn tilfalder Fattigvæsenet og udenfor Kjøbenhavn "de fattiges Kasse".

Kapitel V.

Om Forholdet mellem Kommunerne med Hensyn til Fattigunderstøttelsens Udredelse, Tilbagebetaling m. v.

§ 43.

Den Kommune, hvori en Person bliver trængende til offentlig Understøttelse, skal, om det end ikke paahviler den endelig at afholde de dertil medgaaende Udgifter, være pligtig til at forsørge ham saa længe, indtil det enten ved Anerkendelse af den vedkommende Kommune eller i fornødent Fald ved højere Myndigheds Afgjørelse er bestemt, hvilken Kommune der vil have at overtage Forsørgelsen

Fattigbestyrelsen skal drage Omsorg for, at den trængende, naar han begærer Understøttelse, som er Genstand for Refusion, straks afhøres om

- a. Navn, Alder og Fødested samt for gifte Personers og Enkers Vedkommende Vielsesdag og Vielsessted;
- b. i hvilke Kommuner han siden sit fyldte 18de Aar har haft fast Ophold og hvor længe i hver af disse;
- c. om han tilforn har faaet Understøttelse af Fattigvæsenet og i hvilke Kommuner;
- d. hans Trang og Aarsagen dertil.

Den stedfundne Afhøring, hvori optages de øvrige Oplysninger, der maatte være af Betydning for Udfindelsen af hans Forsørgeshjem, skal straks nedskrives, dateres og forsynes med Underskrift saa vel af den, der har optaget samme, som ogsaa saa vidt muligt af den trængende selv, der derhos tillige skal affordres de Legitimationspapirer, hvoraf han maatte være i Besiddelse.

Undladelse af at optage den befalede Afhøring medfører Fortabelse af Retten til at fordre Erstatning for den ydede Understøttelse, for saa vidt Fattigbestyrelsen ikke paa anden fyldestgørende Maade kan godtgøre, at den paagældende var trængende til Fattighjælp.

Det tilkommer den Kommune, hvor en trængende opholder sig, at tage Bestemmelse om Understøttelsesmaaden og Størrelsen af den Understøttelse, der skal tildeles ham, uden Hensyn til, om Udgiften til Understøttelsen endelig skal afholdes af denne Kommune eller ikke.

§ 44.

Genstand for Erstatning er enhver Understøttelse, der indenfor de for Ydelse af Fattighjælp dragne Grænser og under Iagttagelse af Forskrifterne i den foregaaende Paragraf er ydet af en Kommune til en ikke sammesteds forsørgelsesberettiget Person.

Herfra undtages dog:

- a. Udgifter til Læge, Jordemoder samt Begravelsesomkostninger.
- b) Enhver Understøttelse, som har bestaaet i en Ydelse, der som Gjenstand for Pligtarbejde eller af andre Grunde ikke behøver at medføre Udgift for Kommunens Kasse, f. Eks. Befordring til og Budsendelse efter Læge og Jordemoder, afsindiges Bevogtning m. m.
- c) De til Brevveksling i Fattigsager medgaaende Udgifter.

De under a., b. og c. nævnte Understøttelser betragtes i Forhold til den understøttede overhovedet ikke som Fattighjælp. Ved Begravelser, der ske for Kommunens Regning, og ved Daab af Børn, der ere eller hvis Forældre ere under Fattigvæsenets Forsørgelse, erlægges ingen Betaling til Præsten. Kirkebetjenten eller Kirken.

§ 45.

Af de Omkostninger, der i Medfør af foregaaende Paragraf ere Genstand for Refusion, kunne tre Fjerdedele forlanges godtgjorte af den forsørgelsespligtige Kommune.

Har Understøttelsen bestaaet i Naturalydelse, og Enighed ikke er opnaaet mellem de interesserede Kommuner om disses Værdi, bestemmes denne af Amtmanden i den Overøvrighedskreds, hvortil den Kommune henhører, som fordrer Refusion, eller, for faa vidt dette er Kjøbenhavn, af Indenrigsministeren, og de nævnte Myndigheder have ligeledes at afgøre ethvert Spørgsmaal, der maatte opstaa om, hvor vidt en ydet Understøttelse har været nødvendig, og om de anvendte Omkostninger kunne anses for Passende.

§ 46.

I ethvert Tilfælde, hvor en Kommune vil kræve Erstatning af en anden for den Understøttelse, som den paa sammes Vegne har ydet en Person, paahviler det den, under sit Erstatningskravs Fortabelse, uden Ophold at anstille den fornødne Undersøgelse til at udfinde den erstatningspligtige Kommune og ufortøvet at meddele denne Underretning om det indtrufne Trangstilfælde og de i denne Anledning iværksatte Foranstaltninger samt at andrage paa Erstatning af de til Understøttelsen medgaaende Omkostninger saa vel som efter Omstændighederne paa den trængendes Modtagelse, saasnt hans Hjemsendelse kan finde Sted.

Meddelelsen skal være ledsaget af den i § 43 ommeldte Afhøring samt af de tilstedeværende Legitimationspapirer eller bekræftede Afskrifter af samme.

§ 47.

Den Kommune, til hvilken det i den foregaaende Paragraf ommeldte Andragende rettes, har uopholdelig at besvare samme. Afgiver den ikke inden 4 Uger efter Andragendets Modtagelse et fyldestgørende Svar, har den, for saa vidt den har Forsørgelsespligten, fortabt enhver Indsigelse mod de ydede Understøttelse, og kan i de Tilfælde, hvor der er stillet Forlangende om den trængendes Modtagelse, og hvor denne er bleven opholdt ved Forsørgelseskommunens Undladelse af at svare i rette Tid, efter Omstændighederne tilpligtes at erstatte den Kommune, fra hvem Andragendet er kommet, dens Udgifter med disses fulde Beløb for det Tidsrum, hvori Hjemsendelsen saaledes er bleven opholdt.

Bliver Svaret benægtende, paahviler det den sidstnævnte Kommune ufortøvet at foretage de videre fornødne Skridt til den erstatningspligtige Kommunes Udfindelse og Omkostningernes Erstatning.

§ 48.

I det seneste 6 Uger efter Udløbet af det Halvaar, i hvilket en Understøttelse er ydet, bliver Regning over de medgaaede Omkostninger at tilstille den erstatningspligtige Kommune, for saa vidt denne til den Tid har kunnet udfindes, og Omkostningerne have kunnet opgøres. Tilsidesættelse af denne Forskrift har Tabet af Fordringen paa Omkostningernes Erstatning til Følge, og skal saa vel i dette som i de i §§ 43, 46 og 47 omhandlede Tilfælde vedkommende det Kommunen paaførte Tab særlig maa tilregnes, holde den skadesløs derfor.

Paa Regningen blive de enkelte Udgifter faa vidt mulig hver især at angive, medmindre den trængende har været indlagt paa et offentligt Sygehus eller en anden Anstalt, for hvis Afbenyttelse der er fastsat en bestemt Betaling, i hvilket Tilfælde denne uden Eftervisning af de enkelte Udgifter kan lægges til Grund for Erstatningskravet.

§ 49.

Om der end er Personer, som paa Grund af Familie- og deslige Forhold (jfr. Kapitel I) ere pligtige til at forsørge den, der udenfor sit Forsørgelseshjem bliver trængende til offentlig Understøttelse, kan dog den Kommune, der foreløbig maa komme ham til Hjælp, med Hensyn til hans Modtagelse og Erstatning for de anvendte Bekostninger holde sig til den Kommune, hvori han er forsørgelsesberettiget, og denne vil derefter have at søge Erstatning hos vedkommende.

§ 50.

Naar der ikke paa anden Maade kan tilvejebringes Bevis for de faktiske Omstændigheder, hvorpaa Afgørelsen af Spørgsmaalet om en trængendes Forsørgelsessted beror, bliver den paagældendes Udsagn i saa Henseende at anse som bevisende, saafremt det er fuldkommen bestemt samt saa fuldstændigt og nøjagtigt, at det kan antages, at han har tilforladelig Kundskab derom, og der heller ikke er andre Omstændigheder forhaanden, som svække Troværdigheden af hans Forklaring, hvilken iøvrigt, for at der kan tillægges den den ommeldte Betydning, bør være afgiven til et Politiforhør under Eds Tilbud.

§ 51.

Opholds- og Forsørgelseskommunen have lige Adgang til at fordre den, der modtager Fattigunderstøttelse, hjemsendt til denne.

For enligt stillede Personer, der ikke have fast Erhverv og ikke samleve med nære Slægtninge som Forbrødre, Børn Søskende eller med lige saa nær besvogrede, saavel som for Udlændinge og for tilrejsende samt for Personer, der i Løbet af det sidste Aar have været straffede for Løsgængeri eller Betleri, skal det vare tilstrækkeligt til at begrunde Hjemsendelsen, at de modtage saadan Fattigunderstøttelse.

I øvrigt skal Fattigvæsenets Ret til at forlange Hjemsendelsen iværksat være betinget af, at Understøttelsen udgør en væsentlig Del af, hvad der medgaaer til

den trængendes Fornødenheder, at den i Løbet af de 2 sidste Aar, før Spørgsmaalet om Hjemsendelsen rejses, har udstrakt sig over et Tidsrum af mindst 6 Maaneder, eller at der er Grund til at antage, at den vil være vedvarende for et saa langt Tidsrum, samt at Hjemsendelsen kan ske uden væsentlig at forringe den trængendes Adgang til at skabe sig selvstændigt Erhverv.

Naar Ægtefolk, hvis Ægteskab ikke er endelig ophævet, leve adskilte fra hinanden skal den Understøttelse, der ydes Hustruen, vel kunne begrunde Hjemsendelse af hende, men derimod ikke af Manden.

Ligesom Meningsulighed mellem Opholds- og Forsørgelseskommunen om, hvorvidt Betingelserne for en Hjemsendelses Iværksættelse foreligge, vil være at afgøre efter Reglerne i nærværende Lovs § 59, saaledes skulle de der nævnte Myndigheder, hvor særlige Omstændigheder tale derfor, saasom at den trængende i de 2 sidste Aar har haft fast Bopæl i Kommunen uden at have nydt Fattigunderstøttelse, kunne bestemme, at han ikke mod sin Vilje kan hjemsendes. dersom den, der nyder vedvarende Understøttelse i sin Forsørgelseskommune, tager Ophold i en anden Kommune uden bægge Kommuners Samtykke, er Opholdskommunen berettiget til at lade ham hjemsende, og de den ved saadant Ophold og Hjemsendelse paadragne Udgifter blive at erstatte af Forsørgelseskommunen med deres fulde Beløb.

Børn, som efter Bestemmelsen i § 22, sidste Stykke, ere forsørgelsesberettigede i en anden Kommune end deres Moder eller Stedmoder, kunne, saa længe hun eller hendes Mand lever, ikke fordres hjemsendte til Forsørgelsesstedet, men blive i Trangstilfælde at understøtte af Forsørgelseskommunen med et Pengebidrag, som fastsættes af Opholdsstedets Overøvrighed.

§ 52.

Forinden en trængende hjemsendes fra Opholdskommunen til den erstatningspligtige Kommune, bør sidstnævnte Kommune underrettes om, naar Hjemsendelsen finder Sted, og paa hvilken Maade den iværksættes. Hjemsendelsen skal stedse ske paa den efter Omstændighederne billigste Maade, saasom tilfods, naar intet derfor er til Hinder, paa Jernbane eller tilsøs, hvilke Befordringsmaader fortrinsvis bør vælges, Hvor de passende lade sig anvende, eller med Fragtvogne og deslige og ellers med leiet Befordring. - Politimestrene skulle, naar derom af Fattigvæsenet stilles Anmodning til dem, foranstalte den trængendes Afsendelse, hvortil, om fornødent, Forskud kan ydes af Politikassen eller Kommunekassen mod Erstatning af den Fattigkommune, som har begært Afsendelsen iværksat. Naar Afsendelsen saaledes sker ved Politimesterens Foranstaltning, beror det paa denne, om den trængende skal hjemvises med Tvangspas, hvormed forholdes overensstemmende med Reglerne i § 57, eller om der skal meddeles ham en Ledsager, hvilket derimod ordentligvis bliver at iagttage, hvor en Fattigbestyrelse uden Politiets Mellekomst selv foranstalter Hjemsendelsen. Begæringen til Politimesteren om at foranstalte en trængendes Hjemsendelse skal stedse være bilagt med Genpart af den Skrivelse, hvorefter den trængende erkendes for forsørgelsesberettiget paa Bestemmelsesstedet.

Til Befordring af Gods, som tilhører trængende, der hjemsendes, kan ikke gives særlig Vogn, medmindre saadant af den erstatningspligtige Kommune forlanges, i hvilket Tilfælde Udgiften hertil falder bemeldte Kommune til Last.

§ 53.

Ved Hjemsendelsen af en trængende bliver det at paase, at han er forsynet med de fornødne Beklædningsgenstande, at han ikke er befængt med Fnat eller andre smitsomme Sygdomme, samt at hans Helbredstilstand ikke er til Hinder for, at Hjemsendelsen iværksættes.

§ 54.

Modsætter den trængende sig Hjemsendelsen, er Fattigvæsenet berettiget til at kræve Politiets Bistand til dens Iværksættelse.

§ 55.

Udgifterne ved trængendes Hjemsendelse, derunder indbefattet Udgifter til Beklædningsgenstande og Bevogtning, blive med de i denne Paragraf samt §§ 51, 52, 56 og 57 angivne Undtagelser at afholde med en Fjerdedel af den afsendende Kommune og med tre Fjerdedele af Forsørgelseskommunen. Sker Hjemsendelsen fra Udlandet, udreder Forsørgelseskommunen hele Udgiften ved Forsendelsen fra Landets Grænse. Hvor Forsendelsen omvendt sker til et Sted, hvorfra Erstatning ikke kan erholdes, udredes Forsendelsesudgifterne forskudsvis for Landets Vedkommende af Repartitionsfonden for den Amtsraadsreds, hvortil Opholdskommunen hører, og for Købstædernes Vedkommende af den paagældende Købstads Kommunekasse og fordeles derefter aarlig paa Amtsraads kredsen og de i Forbindelse med denne staaende Købstæder efter Folketal, medens de i Kjøbenhavn bæres af Stadens Kasse og paa Bornholm af den for Øens Købstæder og Landdistrikt fælles Repartitionsfond.

§ 56.

Personer, som skulle løslades efter udstaaet Straf af offentligt Arbejde, uden at Straffelovens § 16 paa dem finder Anvendelse, blive, naar Straffeanstaltens Bestyrelse skønner, at de ikke kunne erhverve deres Udkomme uden vedvarende Fattigunderstøttelse, at hjemsende til Forsørgelseskommunen, for saa vidt denne under Sagen er oplyst og opgiven for Straffeanstalten, men ellers til Fattigvæsenet paa det Sted, hvorfra den paagældende er indsendt til Straffeanstalten, for af dette at hjemsendes, naar Forsørgelseskommunen er udfunden og dennes Forsørgelsespligt anerkendt.

- Andre Personer, der efter udstaaet Straf af offentligt Arbejde løslades, blive, naar de findes subsistensløse og begære saadant, at hjemsende til den Kommune, der for Straffeanstalten er opgiven som den, hvori vedkommende eller hans Forsørger havde fast Ophold; er ingen saadan oplyst, eller maa det faste Ophold antages at være opgiven i Straffetiden, hjemsendes vedkommende overensstemmende med de i denne Paragrafs første Punktum givne Forskrifter.

- Hjemsendelsen iværksættes i de ovennævnte Tilfælde ved Straffeanstaltens Foranstaltning og for Statskassens Regning, indtil Aflevering sker til et Fattigvæsen, dog at Udgiften ved den paagældendes Forsyning med Klæder ved hans Løsladelse altid bliver at erstatte Straffeanstalten af Fattigvæsenet paa det Sted, hvortil han afleveres. Efter at Afleveringen til Fattigvæsenet har fundet Sted, forholdes saa vel med sidstnævnte Udgift som med Omkostningerne ved hans Underhold og videre Hjemsendelse overensstemmende med de herom gældende almindelige Regler.

Naar en Person er bleven straffet for Betleri eller Løsgængereri uden at være idømt Straf af offentligt Arbejde, hjemsendes han af Politiet efter udstaaet Straf til den Kommune, i hvilken han eller hans Forsørger havde fast Ophold, den Gang Straffen idømtes; kan intet saadant fast Opholdssted udfindes, eller maa dette antages at være opgivet i Straffetiden, bliver han at hjemsende til Forsørgelseskommunen, saafremt denne under Sagens Drift er udfunden, men i modsat Fald at aflevere til Straffestedets Fattigvæsen, for derefter af dette at foranstaltes hjemsendt, naar Forsørgelseskommunen er udfunden og dennes Forsørgelsespligt er anerkendt. Udgifterne ved den af Politiet saaledes iværksatte Hjemsendelse eller Aflevering, derunder indbefattet Udgifterne til Paagældendes Beklædning og Forplejning, indtil Hjemsendelsen eller Afleveringen til vedkommende Fattigvæsen har fundet Sted, blive at udrede af den Kommune, der ifølge Bestemmelsen i foranstaaende Punktum er pligtig at modtage ham, dog, saafremt en anden Kommune er hans Forsørgelseskommune, mod Regres til denne; kan Forsørgelseskommunen ikke udfindes, forholdes der med de ovennævnte Udgifter paa den i § 55 sidste Punktum foreskrevne Maade. Med Hensyn til de Omkostninger, der, efter at Afleveringen til Fattigvæsenet har fundet Sted, medgaa til paagældendes videre Underhold og Hjemsendelse, komme de almindelige herom gældende Regler til Anvendelse.

Personer, der for andre Forbrydelser og uden i Forbindelse dermed at være straffede for Løsgængereri eller Betleri ere ansete med mindre Straf end offentligt Arbejde, blive, naar de efter endt Straf erklære sig for trængende, at aflevere til Fattigvæsenet paa det Sted, hvor Straffen er udstaaet.

§ 57.

Naar en Person, som rejser for at søge Arbejde i sin Profession eller i øvrigt rejser om for at søge Arbejde eller Fortjeneste og som Følge deraf ifølge Bestemmelserne i Forordning af 10de December 1828 skal være forsynet med Vandrebog eller Rejsepas, bliver at hjemsende i Henhold til de i bemeldte Forordning indeholdte Bestemmelser, sker dette enten ved, at han af Politiet hjemskrives, eller ved, at han af Politiet afgives til Fattigvæsenet til Hjemsendelse efter de almindelige Regler om trængendes Hjemsendelse. Hjemskrivning, der kun bør vælges, naar der er Grund til at antage, at den ikke vil lede til Misbrug, sker derved, at han af vedkommende Politimester ved Paategning i Vandrebogen eller Passet eller ved Medgivelse af et Tvangspas henvises til den Kommune, som efter de foreliggende Oplysninger, derunder den paagældendes Forklaring, maa anses som hans Forsørgelsessted, saaledes at der ikke gives ham nogen Ledsager, og at der af Politimestrene i de Købstæder, som han har at vandre igennem, udbetales ham Tærepenge med et vist Beløb, hvis Størrelse fastsættes af Indenrigsministeren, for hver Mil indtil den Købstad, der efter den ham foreskrevne Rejseplan ligger nærmest, samt at han, saafremt han afviger fra den Vej, det i Vandrebogen eller Passet er paalagt ham at følge, ifalder Straf af 3 Dages Fængsel paa Vand og Brød. Viser det sig undervejs, at denne Hjemsendelsesmaade giver Anledning til Misbrug, har Politiet at afgive den paagældende til Fattigvæsenet til Hjemsendelse under Opsyn, i hvilket Tilfælde da den Kommune, hvori Hjemsendelsesmaaden forandres, bliver at anse som den afsendende Kommune. Tærepengene til hjemviste Personer udredes forskudsvis af hvert Steds Politikasse og erstattes samme efter aarlig Opgørelse

for Landets Vedkommende af Amtsrepartitionsfonden og for Købstædernes af Kommunekassen. Udgifterne til hjemvistes Oversendelse over Belterne eller fra en Søkøbstad her i Landet til Udlandet at blive at erstatte vedkommende Søkøbstads Politikasse, af hvilken de forskudsvis udredes, fra den Kommune, hvorfra Hjemvisningen er sket, og blive derefter endelig at bære paa den i § 55 i Slutningen foreskrevne Maade. Med Hensyn til de Personer, som i Henhold til Lov om Tilsynet med fremmede og rejsende af 15de Maj 1875 blive at udvise af Landet, har det sit Forblivende ved de i denne Lovs §§ 16 og 17 indeholdte Forskrifter.

§ 58.

Bestyrelsen for en Kommune, i hvilken en Person er forsørgelsesberettiget, er Pligtig til paa dennes Begæring til Brug i Udlandet at meddele ham Vidnesbyrd herom saa vel som om, at han med Familie og i Tilfælde af hans Død hans Enke og umyndige Børn ville blive modtagne til Forsørgelse i Kommunen, saa længe de ikke ere blevne Statsborgere i en fremmed Stat eller i Udlandet have vundet Forsørgelsesret efter dettes Love.

§ 59.

Meningsuligheder mellem Kommuner om de dem ifølge denne Lov i deres indbyrdes Forhold paahvilende Forpligtelser afgøres udenfor det i § 46 omhandlede Tilfælde af Amtmanden i den Overøvrighedskreds, hvortil den Kommune henhører, mod hvem Forpligtelsen gøres gældende, og for saa vidt det er Kjøbenhavn, om hvis Forpligtelse der tvistes, af Indenrigsministeren. Ligesom Amtmændenes Kendelser kunne indankes for Indenrigsministeren, dog - for saa vidt der ikke foreligger særlige Omstændigheder - ikke senere end 12 Uger efter Kendelsens Afsigelse, saaledes tilkommer der overhovedet denne Minister den øverste Myndighed i Fattigsager for hele Landet. Viser det sig, at en Kommune ved begaaede Misligheder er bleven befriet for en samme paahvilende Forsørgelsesbyrde, kan det af Indenrigsministeren bestemmes, at paagældende Kommune desuagtet helt eller delvis skal bære Omkostningerne ved vedkommende trængendes fremtidige Forsørgelse.

De af vedkommende overordnede Myndigheder i Medfør af denne Lov i Fattigsager trufne Afgørelser kunne ikke indbringes for Domstolene.

§ 60.

For saa vidt noget Medlem af en Kommunes Fattigbestyrelse i sin Virksomhed som saadan gør sig skyldig i et Forhold, der maa stilles i Klasse med de i §§ 133, 134 og 141 af almindelig borgerlig Straffelov af 10de Februar 1866 ommeldte Embedsforbrydelse, kan han anses med Straf efter bemeldte Lovs § 144.

Kapitel VI.

Om Udgifterne i Anledning af særlige Trangstilfælde m. m.

§ 61.

De Omkostninger, der udredes af det offentlige til Opdragelse, Underhold og Forsørgelse af blinde, døvstumme, Idioter og sindssyge betragtes, for saa vidt de

Paagældende ere anbragte paa Statsanstalter eller paa dertil af Staten godkendte Anstalter, ikke som Fattighjælp.

§ 62.

Udgifterne til Kur og Pleje af Personer, der, som lidende af venerisk Sygdom, ere blevne tagne under Kur for offentlig Regning i Henhold til Forskrifterne i Lov om Foranstaltninger til at modarbejde den veneriske Smittes Udbredelse af 10de April 1874 skulle forskudsvis afholdes af Kommunekassen i den Købstad eller Repartitionsfonden for den Amtsraadsreds, hvor den paagældende først har søgt Lægehjælp eller er bleven tagen under Lægebehandling, og fordeles aarlig paa Amtsraadskredsen og de i Forbindelse med denne staaende Købstæder efter Folketal. I Kjøbenhavn bæres deslige Udgifter af Stadens Kasse og paa Bornholm af den for Øens Købstæder og Landdistrikt fælles Repartitionsfond.

For de i Lov om Foranstaltninger imod smitsomme Sygdomme af 20de April 1888 samt i Lov om Foranstaltninger imod smitsomme Sygdommes Indførelse i Riget af 2den Juli 1880, jfr. Lov angaaende yderligere Foranstaltninger imod asiatisk Koleras Indførelse ad Søvejen af 30te Marts 1885, omhandlede Sygdomme har det sit Forblivende ved de samme Steds givne Bestemmelser.

§ 63.

Naar en her i Landet forsørgelsesberettiget Person, der som Medlem af en Sygekasse har modtaget Understøttelse af bemeldte Kasse i Henhold til de for samme gældende Regler uden ved Siden heraf at have oppebaaret Fattigunderstøttelse, efter Sygekassehjælpens Ophør fremdeles er trængende til Understøttelse, og Trangen vedvarende er begrundet i Sygdom eller i, at paagældendes Erhvervsevne som Følge af samme er væsentlig forringet, skal den Hjælp, der af hans Opholdskommune ydes ham til fortsat Kur og Pleje eller til hans og Families nødvendige Underhold, ikke betragtes som Fattighjælp, for saa vidt og saa længe den ikke i Varighed og Omfang skønnes at overstige den ham af Sygekassen ydede Understøttelse. Er han ikke forsørgelsesberettiget i Opholdskommunen, har denne Krav paa at erholde tre Fjerdedele af de anvendte Bekostninger refunderede efter de for Refusion af Fattighjælp gældende Regler.

§ 64.

Naar her i Landet hjemmehørende Søfolk forlise paa dansk Kyst og savne Midler til at hjælpe sig selv frem, skal Bestyrelsen for den Kommune, i hvilken de ere komne i Land, drage Omsorg for, at de erholde fri Hjemrejse, derunder indbefattet Kost og Kostpenge, samt de nødvendige Klædningsstykker. De hertil medgaaede Omkostninger blive, for saa vidt de ikke skulle dækkes af Rederiet eller Bjergningsmassen, at afholde af Statskassen; den Søfolkene saaledes ydede Hjælp bliver ikke at betragte som Fattighjælp.

§ 65.

I Krigstilfælde træffer Regeringen Foranstaltning til, at Forsørgelsen af tjenstgørende Militæres Familier sker, i Overensstemmelse med Grundsætningerne i Loven om Forsørgelse af deslige Familier af 12te Marts 1864, saaledes at Forsørgelsen ikke medfører de Følger, som flyde af en fra Fattigvæsenet modtagen Understøttelse.

§ 66.

Naar en i en Landkommune bosat Familieforsørger, der ikke nyder Understøttelse af Fattigvæsenet, er bleven husvild, uanset at han ikke mangler Evne til at erlægge den i Egnen sædvanlige Husleje paa de sammesteds almindelige Betingelser i Henseende til Forfaldstid m. m., skal Sogneraadet for den Kommune, i hvilken han var bosat, være pligtig til at forskaffe ham og Familie det fornødne Husly mod Betaling, der ikke maa overstige den i Egnen sædvanlige Husleje, og hvis Størrelse i Tilfælde af Meningsulighed bestemmes af Amtmanden.

Kapitel VII. Om Lovens Ikrafttræden og Omraade samt om Ophævelse af ældre Lovbestemmelser m. m.

§ 67.

Denne Lov, der træder i Kraft den 1ste Januar 1892, har ingen Indflydelse paa de i de kommunale Love givne Regler om Fattigbestyrelsernes Sammensætning og heller ikke paa de Regler, hvorefter Bidragene til Bestridelse af Udgifterne ved den Kommunerne paahvilende Fattigforsørgelse tilvejebringes. Ved nærværende Lov sker ej heller nogen Forandring i § 42 Nr. 2 - 4 samt § 43 i Reglement for Indretningen af Fattigvæsenet i Købstæderne af 5te Juli 1803 eller i Kapitel VIII i Reglement for Fattigvæsenet paa Landet af f. D. - Derimod ophæves til fornævnte Tidspunkt alle øvrige, endnu gældende Bestemmelser i de nævnte Reglementer samt i Plakat af 14de December 1810 om Fattigvæsenet i Danmark, Plakat af samme Dato angaaende visse Forbryderes Løsladelse og Hjemsendelse fra Straffeanstalterne, Plakat af 20de Februar 1817, Plakat af 28de December 1827, Plakat af 19de November 1828, Plakat af 29de December 1829, Plakat af 9de Januar 1830, Plakat af 19de December 1832, Plakat af 6te November 1839, Forordning af 24de Januar 1844, Lov af 29de December 1857 om Forandring i § 3 Nr. 10 i Forordning af 30te April 1824, Lov af 12te Marts 1864 om Forandring i Forordning af 24de Januar 1844 § 14 og Lov af 14de Marts 1867 om fattiges Hjemsendelse. Ligeledes bortfalde til fornævnte Tidspunkt de mod denne Lov stridende Bestemmelser i Planen for Fattigvæsenet i Kjøbenhavn af 1ste Juli 1799 saa vel som alle andre hidtil gældende Lovbestemmelser, der ere i Strid med nærværende Lov.

§ 68.

Denne Lov gælder ikke for Færøerne.

De paa Island og Færøerne fødte Personer, som her i Landet blive trængende til Fattigforsørgelse, skulle være berettigede til at erholde saadan i den Kommune, hvor de, efter at have opnaaet henholdsvis 16 og 18 Aars Alder, sidst have haft Ophold af den i § 16 i øvrigt ommeldte Beskaffenhed i henholdsvis 10 og 5 Aar.

Den Del af Udgifterne ved trængendes Hjemsendelse, der i Medfør af § 55 ellers skal afholdes af den afsendende Kommune, bliver i de Tilfælde, hvor Hjemsendelsen sker fra Færøerne til en forsørgelsespligtig Kommune her i Landet, afholde af denne, ligesom omvendt Hjemsendelsesudgifterne, naar Hjemsendelsen sker herfra til Færøerne, blive i det hele! at bære af den

forsørgelsespligtige Kommune der. Samme Regel gælder under Forudsætning af Gensidighed med Hensyn til Island.

Opstaar der Tvistighed imellem en Kommune her i Landet og en Kommune paa Island eller Færøerne angaaende Forsørgelsespligten, bliver Sagen i fornødent Fald at afgøre ved Forhandling imellem Indenrigsministeren og henholdsvis Ministeren for Island eller Justitsministeren.

Hvorefter alle vedkommende sig have at rette.
